

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato: 7. november 2016
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Christian Fuglsang
Sagsnr.: 2016-731-0064
Dok.: 2125353

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

forslag til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (Ændring af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet og PET's forpligtelse til sletning af oplysninger) har i perioden fra den 23. september 2016 til den 21. oktober 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre Landsret, Vestre Landsret, Byretterne, Advokatrådet, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danske Advokater, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Domstolsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Forsvarets Efterretningstjeneste, Færøernes Landsstyre, Grønlands Selvstyre, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kraka, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet i Danmark, Politidirektørforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Tilsynet med Efterretningstjenesterne, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra følgende:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Østre Landsret, Vestre Landsret, Byretterne, Advokatrådet, Datatilsynet, Domstolsstyrelsen, Institut for Menneskerettigheder, IT-Politisk Forening, Politiforbundet, professor, dr. phil., Henrik Stevnsborg, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

2. Høringssvarene

2.1. Indledning

Østre Landsret, Vestre Landsret, Byretterne, Domstolsstyrelsen, Politiforbundet, Rigsadvokaten og Rigspolitiet har ikke bemærkninger til lovforslaget.

I det følgende er gengivet hovedindholdet i de øvrige høringssvar, idet det bemærkes, at ikke alle høringssparternes bemærkninger og argumenter er medtaget.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført i *kursiv*.

2.2. Ændring af PET's og det øvrige politis opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet

Advokatrådet anfører, at rådet kan støtte den foreslåede ændring af PET-loven om at overføre de nuværende opgaver i PET vedrørende indsatsen mod den alvorligste organiserede kriminalitet til Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter.

IT-Politisk Forening anfører, at foreningen generelt er bekymret for, at særlige beføjelser til at bekæmpe terror og øvrige trusler mod den nationale sikkerhed senere overføres til andre områder. Foreningen finder det på den baggrund positivt, at PET's opgaver vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet overføres til Rigspolitiet. IT-Politisk Forening opfordrer i den forbindelse til, at PET's muligheder for selvstændig dataindsamling præciseres, når ansvaret for opgaverne kommer til at ligge hos Rigspolitiet.

Professor, dr. phil., Henrik Stevnsborg anfører, at grænsefladerne mellem PET, Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter og politikredsene har været uskarpe på området vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet, og at det i det hele taget har været en anomali, at PET har be-

skæftiget sig med ”ordinær” kriminalitet. Med etableringen af to nye efterforskningsfællesskaber pr. 1. januar 2017 forekommer det derfor velbegrundet at lade det ansvar, som PET siden 2006 har haft vedrørende den alvorligste organiserede kriminalitet, gå tilbage til det øvrige politi. Det er endvidere anført, at der ved en vedtagelse af lovforslaget udestår nærmere overvejelser over, hvilke ressourcer Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter skal tilføres, herunder henset til, at PET fik overført 150 årsværk fra Rigspolitiet i 2006.

Den foreslåede ændring vedrørende overførsel af PET's opgaver i forhold til den alvorligste organiserede kriminalitet har bl.a. til formål at sikre en bedre arbejdsfordeling mellem PET og det øvrige politi, der har opbygget betydelig kapacitet til efterforskning af organiseret kriminalitet.

Lovforslaget indebærer som bemærket af en af høringsparterne ikke i sig selv en overførsel af ressourcer mellem PET og det øvrige politi. Vedtages lovforslaget vil spørgsmålet om overførsel af ressourcer blive afklaret af Justitsministeriet efter drøftelse med Rigspolitiet og PET. Det kan dog oplyses, at de 160 årsværk, som PET fik overført i 2006, bl.a. omfattede aktionsstyrken, særlige operationer (agenter, forhandlergruppe, vidnebeskyttelse mv.) og observations- og teknikgruppen, og at opgaver med at analysere og udarbejde efterforskningsoplæg om den alvorligste organiserede kriminalitet således alene udgjorde en begrænset del af de opgaver, der i 2006 blev overført til PET.

For så vidt angår PET's muligheder for at tilvejebringe oplysninger kan det oplyses, at PET hverken efter de gældende regler eller med de foreslåede ændringer kan tilvejebringe oplysninger alene med henblik på at videregive disse til det øvrige politi. Vedtages lovforslaget, indebærer det endvidere, at PET ikke kan tilvejebringe oplysninger, alene fordi de kan have betydning for bekæmpelse af organiseret kriminalitet. PET vil dog fortsat kunne tilvejebringe oplysninger – herunder om organiseret kriminalitet – der er af betydning for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver, jf. PET-lovens § 1, stk. 1.

2.3. Generelle bemærkninger til forslaget om PET's sletning af oplysninger

Advokatrådet anfører, at PET-loven indeholder vidtgående beføjelser for PET til at tilvejebringe data om personer, der ikke er mistænkt for overtrædelse af strafbare forhold, så længe oplysningerne kan have betydning for

tjenestens virksomhed eller er nødvendige for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver. Der er desuden en betydelig interesse for enkeltpersoner i ikke at figurere i et register hos PET i længere tid end nødvendigt. Det forekommer derfor efter Advokatrådets opfattelse retssikkerhedsmæssigt meget betænkeligt at svække databeskyttelsen som foreslået, herunder ikke mindst under henvisning til, at der er tale om oplysninger, som den pågældende person ikke ved findes.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler overordnet set, at ændringerne vedrørende PET's sletning af oplysninger ikke gennemføres, således at der holdes fast i princippet om, at PET også fremover skal slette personoplysninger, der ikke er nødvendige for PET's arbejde. Instituttet henviser i den forbindelse bl.a. til, at PET's indsamling, behandling og udveksling mv. af personoplysninger udgør et indgreb i retten til respekt for privatlivet, der bl.a. er beskyttet af artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), og at reglerne om PET's behandling og opbevaring af personoplysninger derfor skal være proportionale.

IT-Politisk Forening anfører, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne har en meget vigtig funktion med at sikre befolkningens tillid til det arbejde, som PET udfører for at beskytte den nationale sikkerhed. PET bør derfor rette ind efter tilsynets kritik. Det er undergravende for tilsynets arbejde og funktion i forhold til PET, hvis man blot lovliggør PET's praksis, hvis PET ikke ønsker at følge Tilsynet med Efterretningstjenesternes pålæg.

IT-Politisk Forening har endvidere anført, at PET-lovens §§ 3 og 4 giver PET meget vide rammer for at tilvejebringe oplysninger. PET vil derfor modtage oplysninger om en stor gruppe mennesker, hvoraf hovedparten formentlig ikke har nogen betydning for tjenestens arbejde. Den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a vil fjerne den retssikkerhedsgaranti, som registrerede personer ellers ville have for, at oplysninger om dem, som PET har tilvejebragt, slettes. Dette vil navnlig være retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, når PET fremover med hjemmel i PET-lovens § 4, stk. 2 og 3, der endnu ikke er sat i kraft, får hjemmel til at tilvejebringe PNR-oplysninger. IT-Politisk Forening anfører videre, at den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 1, således rejser spørgsmål om, i hvilket omfang, der skal slettes oplysninger, som PET tilvejebringer efter den endnu ikke ikraftsatte bestemmelse i PET-lovens § 4, stk. 2, om PET's adgang til PNR-oplysninger.

IT-Politisk Forening anfører endvidere, at borgerne med lovforslaget bliver mere afhængige af Tilsynet med Efterretningstjenesternes arbejde, herunder igennem anmodninger om indirekte indsigt, og at der derfor som konsekvens af lovforslaget bør tilføres yderligere ressourcer til tilsynet.

Professor, dr. phil., Henrik Stevnsborg anfører, at tilsynets model med en ”dynamisk revision” med henblik på at slette personoplysninger, når oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, vil være at foretrække frem for de pragmatiske løsninger, der lægges op til med lovforslaget.

Retspolitisk Forening anfører, at svækkelsen af PET-lovens sletningsregler ikke bør gennemføres. Det forekommer ifølge foreningen uheldigt, at en meddelelse fra Tilsynet med Efterretningstjenesterne om overtrædelse af de gældende sletningsregler søges lovliggjort med en lovændring. Ligeledes må det ifølge foreningen formodes, at Justitsministeriet i forbindelse med udarbejdelsen af PET-lovens oprindelige sletningsregler nøje overvejede, om disse sletningsregler var gennemførlige i tjenestens daglige arbejde.

Tilsynet med Efterretningstjenesterne anfører, at tilsynet hidtil har anvendt størstedelen af sine ressourcer på at påse, at PET overholder PET-lovens bestemmelser om intern behandling af oplysninger, herunder sletning af oplysninger. Tilsynet har videre anført, at en kontrol af, om et dokument som helhed lever op til PET-lovens behandlingskriterier, vil have yderst begrænset relevans, idet tilsynet alene vil skulle påse, at PET sletter de sager og dokumenter, som tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på ikke længere opfylder behandlingskriterierne. Den omstændighed, at PET herunder vil skulle slette sager og dokumenter mv., som tilsynet bliver opmærksom på ikke længere opfylder behandlingsbetingelserne, ændrer ikke ved tilsynets vurdering heraf. Tilsynet har på den baggrund anført, at lovforslaget indebærer en betydelig indskrænkning af de opgaver, som tilsynet hidtil har anset som sine væsentligste og bevirker derfor, at tilsynet må revurdere tilrettelæggelsen af sine kontroller.

I Tilsynet med Efterretningstjenesternes årsredegørelse for 2015, der er nærmere omtalt i lovforslagets punkt 3.2.2, påpeges der en række afvigelser mellem tilsynets og PET's opfattelse af de pligter vedrørende sletning af oplysninger, der følger af PET-loven. Lovforslaget har i lyset heraf navnlig til formål at fastlægge klare regler for rækkevidden af PET's forpligtelser til at slette oplysninger.

Som det fremgår af lovforslagets punkt 3.3.1 skal reglerne for PET's behandling af personoplysninger og oplysninger om juridiske personer efter Justitsministeriets opfattelse være udtryk for en balance mellem på den ene side hensynet til, at der ikke i unødigt omfang behandles oplysninger, som ikke er nødvendige for varetagelsen af PET's opgaver (unødig dataophobning), og på den anden side hensynet til, at PET ikke skal bruge uforholdsmæssigt store ressourcer på at slette lovligt tilvejebragte oplysninger. Det er som anført i punkt 3.3.2 i lovforslaget et centralt formål bag den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a, at de operative ressourcer hos PET i videst muligt omfang bruges til at løse PET's kerneopgaver med forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme mv. frem for på gennemgang af sager og dokumenter mv. med henblik på at overveje sletning af enkelte oplysninger i dokumenter mv., der i øvrigt opfylder PET-lovens behandlingskriterier, og i forhold til hvilke de relevante slettefrister ikke er nået.

Det bemærkes, at der med den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 3, gives bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte regler om, at PET i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang end, hvad der følger af PET-lovens bestemmelser. Bemyndigelsen giver således en mulighed for administrativt at fastsætte regler om sletning på oplysningsniveau i tilfælde, hvor hensynet til PET's ressourceforbrug findes at burde vige for hensynet til at undgå unødig dataophobning hos PET. Der er bl.a. hensigten med bemyndigelsesbestemmelsen at fastholde reglerne om sletning i PET-bekendtgørelsens § 8, stk. 1, hvorefter PET, i tilfælde hvor tjenesten i medfør af § 4, jf. § 3 i PET-loven indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidsrum har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret, så hurtigt som forholdene tillader det, skal foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for PET's opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes. Særligt for så vidt angår PET's indhentelse af PNR-oplysninger, vil det endvidere blive fastsat i PET-bekendtgørelsen, at PET i tilfælde, hvor tjenesten indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt rejser med luftfartøjer til eller fra bestemte destinationer eller med bestemte rejsemønstre, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret, så hurtigt som forholdene tillader det, skal foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for tjenestens opgavevareta-

gelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes eller anonymiseres hos PET.

For så vidt angår Tilsynet med Efterretningstjenesternes kontrol er det Justitsministeriets opfattelse, at den foreslåede ændring ikke vil svække vigtigheden af tilsynets kontrolfunktion i forhold til PET's behandling og sletning af oplysninger. Det kan i den forbindelse nævnes, at tilsynet fortsat vil skulle påse, om PET overholder de relevante slettefrister. Herudover vil tilsynet også fortsat skulle påse PET's overholdelse af de regler, der fastsættes med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i PET-lovens § 9 a, stk. 3, om PET's sletning på oplysningsniveau i visse situationer, ligesom det bemærkes, at det med lovforslaget foreslås at bevare den indirekte indsigtssikring, hvorigennem tilsynet sikrer borgernes mulighed for at kontrollere, om PET uberettiget behandler oplysninger om dem. Desuden kan det bemærkes, at tilsynet fortsat bl.a. vil skulle påse, om PET's tilvejebringelse og videregivelse af oplysninger sker i overensstemmelse med PET-lovens regler, og PET's overholdelse af forbuddet mod at behandle oplysninger om i Danmark hjemhørende fysiske personer alene på baggrund af de pågældendes lovlige politiske virksomhed.

2.4. PET's ressourceforbrug ved sletning af oplysninger

Advokatrådet bemærker, at det er ressourcekrævende for alle myndigheder at slette unødvendige persondata. Dog er PET's indsamling af data af et meget større omfang end andre myndigheders, ligesom det ikke er et krav, at indsamlingen af data skal bygge på en konkret sag eller mistanke. Det forekommer derfor retssikkerhedsmæssigt meget betænkeligt at svække på databeskyttelsen som foreslået, herunder ikke mindst under henvisning til, at der er tale om oplysninger, som den pågældende person ikke ved findes eller hvorfor. Endvidere ses lovforslaget ikke at indeholde bemærkninger om ressourceforbrugets omfang. Det anføres alene, at Justitsministeriet har fundet "en rimelig balance". Uden nærmere begrundelse for denne balance er det Advokatrådets opfattelse, at det foreliggende forslag til en ny § 9 a i PET-loven er en svækkelse af retssikkerheden.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der i lovforslaget redegøres nærmere for, hvilke yderligere ressourcer der kræves for at sikre borgernes retssikkerhedsmæssige garantier for, at PET ikke unødvendigt opretholder registreringen af personoplysninger, således at Folketinget kan foretage den politiske afvejning af, om PET bør tilføres de nødvendige yderligere ressourcer, eller om PET skal have adgang til at registrere unød-

vendige oplysninger om borgerne, herunder om medlemmer af Folketinget.

Professor, dr. phil., Henrik Stevnsborg anfører, at det af lovforslaget synes at fremgå, at det er PET's eksisterende IT-plattform, der er hovedproblemet, idet platformen ikke understøtter sletning på oplysningsniveau. Det havde på den baggrund været hensigtsmæssigt at tildele PET de nødvendige midler til at omlægge IT-plattformen, så den kan understøtte arbejdsgangen til sletning af oplysninger.

Retspolitisk Forening anfører om PET's ressourceforbrug og manglende IT-understøttelse til sletning af enkeltoplysninger i dokumenter, at PET løbende gennem de seneste 10-15 år har fået tilført betydelige ressourcer, og at det derfor burde være muligt at overholde lovens sletningsregler. Såfremt PET's budget ikke kan rumme en relevant IT-løsning på problemet, er det foreningens vurdering, at der vil være politisk flertal for at bevilge yderligere midler til PET.

Som det fremgår af lovforslagets punkt 3.3.1 finder Justitsministeriet, at en forpligtelse til løbende gennemgang af alle sager og dokumenter mv. må antages at være overordentligt ressourcekrævende for PET. En sådan pligt for PET ville således indebære, at tjenesten – ud over at påse overholdelsen af relevante slettefrister – med jævne mellemrum skulle gennemgå tjenestens arkiver, journalsystemer, databaser og øvrige IT-systemer mv. med det formål at vurdere, om PET fortsat har brug for at bevare alle de sager og dokumenter mv., som opbevares. Det ville bl.a. indebære, at de operative medarbejdere, der har det nærmere kendskab til konkrete operationer, som materialet vedrører, ville skulle bruge betydelige mængder tid på at gennemlæse materiale og sammenstille det med materiale fra andre operationer – tid som ville gå fra det operative arbejde. Som det endvidere fremgår af lovforslagets punkt 3.3.2, vil sletning på oplysningsniveau herudover i sig selv indebære en række væsentlige og praktiske udfordringer for PET.

Justitsministeriet har ikke i lovforslaget nærmere redegjort for, hvilket ressourceforbrug for PET, der ville være forbundet med at skulle foretage en løbende gennemgang af alle sager og dokumenter mv., og i den forbindelse slette alle enkeltoplysninger, der efter en nærmere vurdering ikke fandtes at være af fortsat relevans for tjenesten at bevare. Det bemærkes i den forbindelse, at en vurdering af ressourceforbruget bl.a. ville forudsætte en nærmere stillingtagen til, hvor ofte PET i givet fald skulle være forpligtet

til at gennemgå hver enkelt sag og dokument mv. Hertil kommer, at det som nævnt i vidt omfang ville være PET's operative medarbejdere, som ville skulle gennemlæse og sammenstille materiale med henblik på at overveje sletning. PET ville således ikke kunne fastholde sin operative kapacitet og samtidig leve op til de nævnte yderligere krav om sletning blot ved, at der tilføres yderligere økonomiske ressourcer til tjenesten.

Det bemærkes endelig generelt, at der allerede er fastsat slettefrister for PET, der tilsigter at afspejle, hvornår PET i almindelighed ikke længere har behov for oplysninger om fysiske og juridiske personer. Det gælder både den generelle slettefrist i PET-lovens § 9, stk. 1, på 15 år og de mere detaljerede og kortfristede sletningsregler i PET-bekendtgørelsen – navnlig i bekendtgørelsens § 1, stk. 2, § 2, stk. 2, § 3 og § 8. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at den overordnede slettefrist i PET-lovens § 9 og de detaljerede slettefrister i PET-bekendtgørelsen er udtryk for en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til at sikre, at der ikke sker en urimelig ophobning af oplysninger, som ikke er nødvendige for tjenestens arbejde i overensstemmelse med det grundlæggende formål med persondatalovens § 5, stk. 5, og på den anden side hensynet til at sikre, at PET udnytter sine ressourcer, herunder de operative ressourcer bedst muligt.

2.5. Forholdet til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Institut for Menneskerettigheder anfører, at PET's indsamling, behandling og udveksling af personoplysninger udgør et indgreb i retten til respekt for privatlivet, der bl.a. er beskyttet af artikel 8 i EMRK. Beskyttelsen i EMRK artikel 8 er ikke absolut, og der kan gøres indgreb i retten til respekt for privatlivet, hvis indgrebet sker i henhold til lov, har et legitimt formål og er nødvendigt (proportionalt). Instituttet anfører videre, at det følger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at personoplysninger skal slettes, hvis det ikke kan retfærdiggøres at opbevare dem. Det skal ske, når grunden til opbevaringen ikke længere er til stede, eller når opbevaringen udgør et for vidtgående indgreb. Der skal ifølge instituttet være sikkerhed for, at et indgreb foretages med et middel, som anses for proportionalt i forhold til målet. I en proportionalitetsvurdering vil det ifølge instituttet indgå, hvor længe oplysningerne bevarer, samt om der er effektiv kontrol med efterretningstjenestenes behandling af oplysningerne. Disse hensyn vil skulle afvejes over for hensynet til efterretningstjenestens operative indsats. Efter instituttets opfattelse vil hensynet til PET's ressourceforbrug ikke veje tungt i denne vurdering. Instituttet vurderer, at lovforslaget reelt indebærer en ophævelse af PET's pligt til at slette unød-

vendige personoplysninger, medmindre PET enten tilfældigvis eller via indsichtsordningen bliver opmærksom på den ulovlige registrering.

IT-Politisk Forening anfører, at PET's beføjelser til indsamling og behandling af personoplysninger må anses som et indgreb i retten til privatliv i medfør af EMRK artikel 8, og at der med lovforslaget vil blive opbevaret oplysninger om borgerne hos PET i længere tid. Foreningen opfordrer til, at Justitsministeriet genovervejer PET-lovens forhold til EMRK inden lovforslaget fremsættes.

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til PET-loven, jf. punkt 10 i lovforslag nr. L 161 af 27. februar 2013, at det er Justitsministeriets vurdering, at PET-lovens regulering af PET's behandling af personoplysninger lever op til EMRK's krav til lovgrundlag, herunder klarhed og præcision, samt krav om nødvendighed og proportionalitet i forhold til at værne rigets sikkerhed, forebygge meget alvorlige forbrydelser og beskytte danske borgeres rettigheder og friheder.

Justitsministeriet har i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget ikke vurderet, at de foreslåede ændringer af PET-loven giver anledning til at ændre på den vurdering, der blev lavet i forbindelse med udarbejdelsen af PET-loven.

Det bemærkes i den forbindelse, at det – som der nærmere er redegjort for ovenfor under punkt 2.3 – er Justitsministeriets opfattelse, at der med de foreslåede ændringer opnås klarhed om PET's forpligtelse til at slette oplysninger samtidig med, at der sikres en passende balance mellem hensynet til, at PET ikke i unødigt omfang behandler oplysninger, og hensynet til, at PET's operative ressourcer anvendes til PET's kerneopgaver med at bekæmpe terrorisme.

Det bemærkes endvidere, at der – som der nærmere er redegjort for ovenfor under punkt 2.4 – allerede er fastsat slettefrister for PET, der tilsigter at afspejle, hvornår PET i almindelighed ikke længere har behov for oplysninger om fysiske og juridiske personer. Det gælder både den generelle slettefrist i PET-lovens § 9, stk. 1, på 15 år og de mere detaljerede og kortfristede sletningsregler i PET-bekendtgørelsen – navnlig i bekendtgørelsens § 1, stk. 2, § 2, stk. 2, § 3 og § 8. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at den overordnede slettefrist i PET-lovens § 9 og de detaljerede slettefrister i PET-bekendtgørelsen er udtryk for en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til at sikre, at der ikke sker en urimelig op-

hobning af oplysninger, som ikke er nødvendige for tjenestens arbejde i overensstemmelse med det grundlæggende formål med bl.a. persondatalovens § 5, stk. 5, og på den anden side hensynet til at sikre, at PET udnytter sine ressourcer, herunder de operative ressourcer, bedst muligt.

Det bemærkes i øvrigt, at PET med de foreslåede ændringer vil være forpligtet til at slette sager og dokumenter mv., når tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sagerne og dokumenterne ikke længere opfylder PET-lovens behandlingskriterier. PET's aktiviteter skal forstås bredt, jf. lovforslagets punkt 3.4.2 og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3, og omfatter bl.a. også aktiviteter i forbindelse med Tilsynets med Efterretningstjenestens kontroller. Herudover vil PET være forpligtet til at slette enkeltoplysninger i dokumenter, der i øvrigt kan bevares, hvis det sker som led i en anmodning om indirekte indsigt.

2.6. PET's forpligtelser efter gældende ret til sletning af oplysninger

Datatilsynet anfører, at den i lovforslagets punkt 3.1.2.4.1 beskrevne opfattelse af rækkevidden af kravet om sletning af oplysninger ses at være i overensstemmelse med Datatilsynets praksis i forhold til de typer af sager og behandlinger, som hører under tilsynets kompetence.

Datatilsynet har endvidere generelt anført, at hvis PET i forbindelse med sine aktiviteter eller i forbindelse med indirekte indsigt bliver opmærksom på, at personoplysninger ikke (længere) kan behandles efter PET-lovens regler, bør PET efter Datatilsynets opfattelse overveje, om det fundne giver anledning til nærmere undersøgelser af, om der i andre sager eller dokumenter skal foretages sletning af personoplysninger.

Institut for Menneskerettigheder har bemærket, at lovforslagets beskrivelse af gældende ret indeholder en henvisning til Datatilsynets afgørelse om Parkering-Københavns opbevaring af oplysninger om pålagte parkeringsafgifter i 5 år som argument for, at PET's synspunkt om ikke at foretage en løbende gennemgang af sager inden for de relevante slettefrister er foreneligt med persondataloven. Instituttet anfører i den forbindelse, at Datatilsynets afgørelse om Parkering-København ikke kan sammenlignes med PET's praksis.

Justitsministeriet er enig med Datatilsynet i, at PET er forpligtet til at overveje sletning af oplysninger om en person i andre relevante sager, hvis

PET i forbindelse med sine aktiviteter, herunder behandlingen af en anmodning om indirekte indsigt, bliver opmærksom på, at oplysninger om en person ikke (længere) kan behandles efter PET-lovens regler. Justitsministeriet har på denne baggrund præciseret i lovforslaget, at PET, hvis tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at visse sager eller dokumenter mv., der indeholder oplysninger om en person, ikke (længere) kan behandles, vil skulle overveje om også andre sager eller dokumenter mv., hvori der indgår oplysninger om personen, skal slettes. Der henvises til lovforslagets punkt 3.4.2 og de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3.

Justitsministeriet kan herudover henholde sig til lovforslagets beskrivelse af gældende ret om sletning af oplysninger, som ministeriet har noteret sig, at Datatilsynet er enig i.

2.7. Øvrige bemærkninger vedrørende PET's sletning af oplysninger

Datatilsynet anfører, at tilsynet umiddelbart ikke har bemærkninger til lovforslagets punkt 3.3.1, hvoraf det fremgår, at den overordnede slettefrist i PET-lovens § 9 og de mere detaljerede slettefrister i PET-bekendtgørelsen efter Justitsministeriets opfattelse er udtryk for en rimelig balance mellem på den ene side hensynet til at sikre, at der ikke sker en urimelig opkobling af oplysninger, som ikke er nødvendige for tjenestens arbejde, og på den anden side hensynet til, at PET udnytter sine ressourcer bedst muligt. Datatilsynet anfører dog, navnlig under hensyntagen til PET's brede adgang til at tilvejebringe oplysninger, at længden på slettefristerne for PET nøje bør overvejes og regelmæssigt tages op til vurdering i lyset af indvundne erfaringer. Datatilsynet peger endvidere på vigtigheden af, at overholdelse af såvel den overordnede som de mere detaljerede slettefrister understøttes teknologisk.

Datatilsynet har endelig anført, at den foreslåede bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte regler om, at PET i visse situationer skal slette oplysninger i videre omfang, end hvad der fremgår af PET-loven, er hensigtsmæssig. Datatilsynet går ud fra, at de vil blive hørt i forbindelse med en eventuel udstedelse af en bekendtgørelse herom.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at lovforslagets bemærkninger om, at persondatalovens § 5, stk. 5, efter Justitsministeriets opfattelse ikke indebærer en pligt for den dataansvarlige myndighed til løbende at gennemgå samtlige sine sager og dokumenter mv. for at overveje sletning, så

længe myndigheden har procedurer, som sikrer, at sletning sker i overensstemmelse med de fastsatte frister, efterlader spørgsmålet, hvilke procedurer PET fremover vil have på plads for at sikre, at der foretages sletning af unødvendige personoplysninger. Det anbefales, at der i det endelige lovforslag redegøres nærmere for, hvilke procedurer PET har og fremover vil have på plads for at sikre, at der foretages sletning af unødvendige personoplysninger.

Tilsynet med Efterretningstjenesterne anfører, at begrebet ”dokument mv.” ifølge lovforslagets bemærkninger skal forstås bredt og bl.a. efter omstændighederne omfatter elektroniske filer og apps mv. Et sådant begreb harmonerer efter tilsynets opfattelse ikke med, at PET i stadigt videre omfang overgår fra behandling af oplysninger i traditionelle sagshåndteringssystemer med dokumenter til avancerede analyseplatforme, hvori dokumentbegrebet kun har begrænset relevans. Anvendelsen af et udvidet dokumentbegreb vil i øvrigt indebære, at meget betydelige delmængder af oplysninger i filer og apps, som ikke i sig selv udgør dokumenter, ikke vil skulle slettes, selvom PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at PET-lovens behandlingskriterier ikke længere er opfyldt.

I forlængelse af Tilsynet med Efterretningstjenesternes bemærkning om begrebet ”dokument mv.” har Justitsministeriet justeret bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 og 4, så det ikke længere fremgår, at det foreslåede dokumentbegreb omfatter apps. Hensigten med de fremhævede dele af lovforslagets bemærkninger om dokumentbegrebet var og er således blot at klargøre, at også elektroniske filer, der efter deres karakter svarer til dokumenter, er omfattet af begrebet.

For så vidt angår længden af slettefristerne i PET-loven og PET-bekendtgørelsen er Justitsministeriet generelt opmærksom på, om fristerne har en passende længde.

For så vidt angår PET's procedurer for sletning af oplysninger kan det oplyses, at det fremgår af Tilsynet med Efterretningstjenesternes årsredegørelse for 2015, at PET generelt set overholder de overordnede slettefrister i PET-lovens § 9, stk. 1, og PET-bekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Justitsministeriet er i øvrigt enig med Datatilsynet i, at det er hensigtsmæssigt, at overholdelsen af slettefrister så vidt muligt understøttes teknologisk – herunder f.eks. ved brug af påmindelser – hvilket PET er opmærksomme på. Det bemærkes dog – for så vidt angår egentlig automatisk sletning – at

det som udgangspunkt ikke er hensigtsmæssigt for PET at indrette tjenestens sagsbehandlingssystemer således, at der sker automatisk sletning ved slettefristens udløb. Det skyldes navnlig, at PET i medfør af PET-lovens § 9, stk. 2, og PET-bekendtgørelsens § 1, stk. 4, ved slettefristens udløb kan undlade sletning, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af Politiets Efterretningstjenestes opgaver, jf. § 1, gør det nødvendigt.

Justitsministeriet kan endelig bekræfte, at Datatilsynet vil blive hørt i forbindelse med fremtidige ændringer af PET-bekendtgørelsen, der indeholder regler om, at PET i visse situationer skal slette oplysninger i videre omfang end hvad der fremgår af PET-loven.

2.8. Sikkerhedsgodkendelse af ansatte i Tilsynet med Efterretningstjenesternes sekretariat

Professor, dr. phil., Henrik Stevnsborg anfører, at argumentet om, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne har bedre forudsætninger end Justitsministeriet for at vurdere, hvorvidt tilsynets sekretariatsmedarbejdere kan sikkerhedsgodkendes eller ej, er overbevisende.

3. Lovforslaget

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været i høring, er der i det fremsatte lovforslag navnlig foretaget følgende ændringer:

- Det er i lovforslagets punkt 3.4.2 og i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 3, præciseret at PET, hvis tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at visse sager eller dokumenter mv., der indeholder oplysninger om en person, ikke (længere) kan behandles, vil skulle overveje om også andre sager eller dokumenter mv., hvori der indgår oplysninger om personen, skal slettes.
- Bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3 og 4, er justeret, så det ikke længere fremgår, at det foreslåede dokumentbegreb omfatter apps.
- Der er i lovforslagets punkt 7 om administrative konsekvenser for borgerne indsat et afsnit, der angiver, at lovforslaget indebærer en præcisering af PET's forpligtelse til at opbevare og slette oplysninger om fysiske og juridiske personer.

- Der er herudover foretaget mindre ændringer af lovteknisk, redaktionel og korrekturmæssig karakter i forhold til det lovudkast, som har været sendt i høring.